



معرفت، محمدهادی، ۱۳۰۹ - ۱۳۸۵ . -	سرشناسه:
علوم قرآنی . ترکی	عنوان قرارداد:
Kur'an İlimlerine Giriş/ Muhammed Hadi MARİFET: ÇeviriYusuf	عنوان و نام پدیدآور:
TAZEGÜN	
Qum: Al-Mustafa International Translation and Publication Center	مشخصات نشر:
1393 =2014	
۳۱۲ص: ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.	مشخصات ظاهری:
مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی پ/۹۴/۱۷۰/۱۳۹۳	فروست اصلی:
نمایندگی ترکیه ۱۴	فروست فرعی:
۹۷۸-۹۶۴-۱۹۵-۹۲۵-۰	شابک:
وضعیت فهرست نویسی: فیبا	
ترکی استانبولی.	یادداشت:
قرآن -- علوم قرآنی	موضوع:
مفسران -- نقد و تفسیر	موضوع:
تازه گون، یوسف، مترجم	شناسه افزوده:
TAZEGUN, Yusuf	شناسه افزوده:
BP ۶۹/۵/م۶۷ع۸۰۴۵۱ ۱۳۹۳	رده بندی کنگره:
۲۹۷/۱۵	رده بندی دیویی:
۳۶۱۱۱۴۵	شماره کتابشناسی ملی:

Kur'an İlimlerine Giriş

Üstad Muhammed Hadi MARİFET

Çeviri
Yusuf TAZEGÜN



Uluslararası El-Mustafa (s.a.a)
Tercüme Ve Yayın Merkezi

KUR'AN İLİMLERİNE GİRİŞ

Yazar: Üstad Muhammed Hadi MARİFET

Çeviri: Yusuf TAZEGÜN

Baskı tarihi: 2014

Yayın: Uluslararası El-Mustafa (s.a.a) Tercüme Ve Yayın Merkezi

Baskı: Narencistan - Tehran

Tiraj: 300

ISBN: 978-964-195-925-0

علوم قرآنی

ناشر: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
تیراژ: ۳۰۰
زبان: ترکی استانبولی
چاپ: نارنجستان
قیمت: ۱۴۰۰۰۰ ریال

نویسنده: محمد هادی معرفت
مترجم: یوسف تازه گون
چاپ اول: ۲۰۱۴ / ۱۳۹۳ ش / ۱۴۳۵ ق

© Kıtabın bütün hakları yayıncıya aittir.

- IRAN, Tehran, İnkılab Cad. Vesali Şirazi ve Kudüs caddesi arasında, Osku sok. No: 1003.
Tel: +98 21 66978920
- IRAN, Qom, Şehitler Meydanı Hüccetiye Cad. Uluslararası El-Mustafa (s.a.a) Tercüme Ve Yayın Merkezi.
Tel: +98 25 37839305-9
- IRAN, Qom, Muhammed Emin Bulvarı Salarya yol ayrımı Uluslararası El-Mustafa (s.a.a) Satış Ve Basın Bürosu. Tel: +98 25 32133106 fax: +98 325 2133146

www.pub.miu.ac.ir

miup@pub.miu.ac.ir

Bu eserin hazırlanmasında katkıda bulunanlardan teşekkür ederiz.

İçindekiler

Başlarken.....	11
Önsöz.....	13

BİRİNCİ BÖLÜM

Vahiy ve Vahyin Niteliği

› Genel Olarak Vahiy.....	17
Vahyin Tanımı.....	17
Kur'an'da Vahiy.....	18
› Vahyin Mümkün Oluşu.....	25
İnsanın Ruhsal Boyutu.....	26
› Vahyin İnişinin Niteliği.....	29
1- Varaka b. Nevfel Yalanı.....	30
2- Garanik Yalanı (Şeytan Ayetleri).....	35
› Vahiy Yazıcıları.....	43
› Vahiy Dili.....	49
1- Hükümler ve Sorumluluklar.....	53
2- Misaller ve Hikmetler.....	53
3- Gayb Âlemiyle İlgili Sözler.....	56
4- Öğretiler ve Tanıma Esasları.....	58
› Kur'an Yapısının Vahyani Oluşu.....	61

İKİNCİ BÖLÜM

Kur'an'ın Nüzulu

› Kur'an'ın Nazil Oluşu	67
Kur'an'ın İnişinin Başlangıcı.....	68
İnişin Üç Yıl Gecikmesi.....	69
Kur'an'ın İniş Süresi.....	70
› İlk Ayet ve İlk Sure	81
› Son Ayet ve Son Sure.....	85
› Mekkî ve Medenî Sureler	89
Mekkî ve Medenî Sureleri Tanımının Kriterleri.....	92
Mekkî veya Medenî Oluş Hakkındaki Şüpheler.....	95
› İniş Sırası.....	101
Anlaşmazlığa Düşülen Sureler	104
Farklı Ayetler	108
› İniş Sebepleri.....	111
İniş Sebebi Ya da Şe'n-i Nüzul	113
Tenzil ve Tevil.....	114
İniş Sebebi, Tenzil ve Tevil'in Fıkıhsal Kullanımı	114
İniş Sebebini Öğrenmenin Yolları	117
İniş Sebebini Nakledenin Orada Bulunması	119
› Kur'an'ın İsimleri ve Sıfatları.....	121
› Sure ve Ayet Kavramı	125
› Surelerin İsimleri.....	129
Bazı Surelerin Farklı İsimleri.....	131
Surelerinin Grupsal Adları	132
› Surelerin ve Ayetlerin Sayısı.....	133

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kur'an'ın Toplatılması

› Kur'anın Mushaf Haline Getirilmesi.....	139
Hz. Ali'nin Mushaf'ının Özellikleri.....	141

Hz. Ali'nin (a.s) Mushaf'ının Akıbeti	143
› Zeyd b. Sabit'in Kur'an'ı Toplaması.....	145
Zeyd'in Kur'an'ı Toplama Metodu	146
› Sahabelerin Mushaf'ları	149
İbn Mesud'un Mushaf'ı	149
Ubey b. Kâ'b'in Mushaf'ı	151
› Mushaf'ların Tekleştirmesi	153
Mushaf'lar Arasında İhtilâflar	153
Huzeyfe'nin Medine'ye Gitmesi.....	156
Osman'ın Sahabelerle İstişare Etmesi	157
Mushaf'ları Tekleştirme Kurulu	157
Sahabelerin Tutumu.....	159
Ehli Beyt İmamlarının Tutumu	160
Mushaf'ların Tekleştirmeye Başlanıldığı Yıl.....	160
Mushaf'ları Tekleştirmenin Aşamaları.....	163
› Osmanî Mushaf'ların Sayısı.....	167
Osmanî Mushaf'ların Genel Özellikleri.....	171
› Arap Hattının Oluşması	179
Mushaf'ta Noktayı Kullanan İlk Kişi	180
Harake ve İrab Şekli	181
Bütünleyici Son Değişiklikler	183
Kur'an'ın Tekâmülü	186

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Nasih ve Mensuh

› Kur'anda Nesh	191
Neshin Tanımı	191
Nesh Konusunun Önemi.....	192
Neshin Hikmeti.....	193
Neshin Hakikati.....	193
› Kur'an'daki Nesh Çeşitleri.....	195
1- Hükmün ve Ayetin Birlikte Kur'an'dan Kaldırılması.....	195

2- Hükümün Kalıp Ayetin Kur'an'dan Kaldırılması.....	196
3- Ayetin Kalıp Hükümün Kur'an'dan Kaldırılması.....	197
4- Şartlı Nesh:.....	197
Mensuh Ayetlerin Sayısı.....	200
› Nesh Hakkında Bazı Şüpheler.....	201

BEŞİNCİ BÖLÜM

Muhkem ve Müteşabih

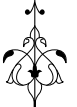
› Muhkem ve Müteşabih Ayetler	207
İhkam ve Teşbihin Tanımı.....	207
Tefsir ve Tevilin Tanımı.....	209
Asli ve Arazî Teşbih.....	212
Müfessirlere Göre Teşbih.....	217
› Kur'an'da Müteşabih Ayetlerin Oluş Nedeni.....	221
› Müteşabihlerin Tevilini Kim Bilebilir?	225
› Müteşabih Ayetlerden Örnekler	231
Cemal ve Celal Sıfatları.....	231
Tahayyüzün Reddi.....	234
Yüce Allah'ı Görme	239
Beden Azaları.....	241
İrade ve Özgür Olma.....	243
Hatim ve Mühürleme.....	246

ALTINCI BÖLÜM

Kur'an'ın Mucize Oluşu

› Ebedi Bir Mucize Olarak Kur'an	251
Konunun Tarihi Geçmişi	251
Bir Savunma Gereksinimi Olarak Mucize.....	252
› Kur'an'ın Meydan Okuması.....	257
Tahaddinin Aşamaları	257
› Kur'anın Mucize Olduğu Yönler.....	261

› Mucizenin Boyutları.....	267
› Beyani Yönden Mucize Oluşu	269
1- Kelimelerin Seçimi.....	269
2- Açıklama Yöntemi ve Metodu.....	270
3- Kur'an'ın Ahenk Dizgisi.....	271
4- Ayetlerin Manevi Uyumu.....	274
5- İnce Noktalar.....	277
› Bilimsel Yönden Mucize Oluşu	279
Bilimsel Ayetlerden Örnekler.....	283
› Teşrii Yönden Mucize Oluşu	293
Öğretiler ve Ahkâm.....	294
 Kaynakça	 301





Başlarken

Kur'an, Yüce Allah tarafından, Hz. Peygamber'e (s.a.a) Arapça olarak, tedricen ve veciz bir üslupla indirilen, sayfalarda yazılan, tevatüren nakledilen ve tilavetiyle ibadet olunan kutsal kitabın adıdır.

Kur'an, emsalsiz üslubuyla mu'ciz beyandır. Duyanlar, benzerini söylemekten aciz kalmış, ne hayranları ne de düşmanları onun veciz üslubuna yakın bir beyanda bulunamamışlardır. Bazı meşhur şairler Kur'an nazil olduktan sonra kalemlerini kırmış, bir daha şiir yazmak yerine o mu'ciz beyanı anlamaya kendilerini vermişlerdir.

Onun orijinallikleri hiç bitmeyecek, zamanla eskimeyecek, bu Allah Kelamı kendisine çok müracaat edilmesinden dolayı asla yıpranmayacaktır. Bu eşsiz ziyafetten istifade edenler, mahrumiyet yaşamayacak, Allah'ın bu ipine sımsıkı yapışanlar, Allah'tan ayrı kalmayacaklardır. Onun nurunun tayfları altında hayatlarını devam ettirenler katiyen yanılmayacak, takılıp yollarda kalmayacaklardır. O, kendine burada sahip çıkanlara orada sahip çıkacak, liyakati olanlara şefaet edecektir. Rabbimizi bize anlatan tarifçilerin en mühimlerinden biri olarak o, insanların kurtuluşu ermesi hususunda dünyada da, ukbada da en önemli rollerden birini oynayacaktır.

İşte bu ehemmiyete binaendir ki; Müfessirler, ayetleri murad-ı ilahi istikametinde anlayabilmek için Kur'an-ı Kerim'i farklı açılardan tahlil etme gayreti içerisinde yer almışlardır. İslam'ın ilk yıllarında şifahî olarak yapılan bu çalışma, tedvin faaliyetlerinin başlaması ile kitabî bir boyut kazanmıştır. Kur'an-ı Kerim'i anlama gayreti hicri beşinci asırdan itibaren ise "Ulûm-u Kur'an (Kur'an ilimleri)" başlığı altında sürdürülmüştür.

“Kur’an ilimleri” ile alakalı yapılan çalışmalar Kur’an-ı Kerim’in doğru bir şekilde anlaşılabilmesi için gerekli olan bütün ilimleri kapsayacak şekilde hazırlanmıştır. Bu yüzden izafet terkihi halinde kullanılan “Ulûm-u'l-Kur’an” ifadesinin ilk parçası olan “ulûm/ilimler” tekil değil de çoğuldur. Bu durumda Kur’an ilimleri; “Kur’an-ı Kerim ile ilgili bütün bilgi ve ilimlere işaret eder.”

Günümüze kadar yüzlerce Kur’an ilimlerini bir araya getiren ve “Ulûm-u Kur’an” başlığını taşıyan eserler yazılmış, bu alanda takdire şayan kitaplar kaleme alınmıştır. Müslümanların Kur’an-ı Kerim’i anlama gayretlerine paralel olarak Kur’an ilimleri ile alakalı eserlerin telifi de nitelik ve nicelik itibarıyla gelişerek devam etmiştir. Özellikle yakın dönemde kaleme alınan eserlere oryantalistlerin Kur’an-ı Kerim çerçevesinde oluşturdukları şüpheleri yok edecek açıklayıcı bilgiler ilave edilmiştir. Mesela Kur’an-ı Kerim’in Arapça’nın dışındaki dillere tercüme edilme meselesi muasır kitapların birçoğunda mevcuttur.

Çağımızda Kur’an ilimleri alanında kendisini yetiştirmiş en önemli ve büyük âlimlerden biri de hiç şüphesiz Üstad Muhammed Hadi Marifet’dir. Kendisi ömrünü Kur’an’a, tefsire ve Kur’an ilimlerine adanmış, bu alanda çok kıymetli eserler kaleme almış, alanında uzman nice ilim erbabını yetiştirmiştir.

Özellikle kendisinden geriye bıraktığı altı ciltlik “*et-Temhid fi Ulum’il-Kur’an*” kitabı bu alanda yazılmış kaynak eserlerden biridir. Üstad, bu eserinde hem kendisinden önceki âlimlerin görüşlerini sağlamlaştırmış, düzeltmiş, eksiklikleri gidermiş ve hem de müsteşriklerin yanlış algılarını tashih edip yapılan eleştirilere en güzel cevapları vermiştir.

el-Mustafa Yayınları tarafından siz okuyucularımıza ulaşan bu eser işte böylesi değerli bir âlimin yazmış olduğunu altı ciltlik “*et-Temhid*” kitabının özeti niteliğindedir. Bu kitabın ülkemizdeki Kur’ani çalışmalara katkı sağlayacağını ümit ederek, herkesin Kur’an’ı daha iyi anlamasında yardımcı olacağını temenni ediyoruz.

el-Mustafa Üniversitesi Türkiye Temsilciliği
el-Mustafa Yayınları





Önsöz

Kur'an ilimleri; Kur'an'ın tanınması ve değişik yönlerinin bilinmesine yardımcı olan ilimler için kullanılan bir kavramdır. Kur'an ilimleri ile Kur'an maarifi farklı kavramlardır. Kur'an ilimleri; Kur'an dışı, Kur'an'ın anlaşılmasına yardımcı olan ilimler topluluğudur, Kur'an'ın muhtevası ve tefsiriyle alâkalı değildir. Kur'an maarifi ise; direkt olarak Kur'an'ın içeriği, öğretileri ve tefsiriyle alâkalıdır. Diğer bir tabirle; Kur'an ilimleri, Kur'an maarifi ve Kur'an tefsiri için giriş niteliğindedir.

Kur'an ilimlerinde işlenen her konu başlı başına birer ilimdir, zaten bu yüzden çoğul olarak getirilmiştir, bu konular da birbiriyle pek irtibat halinde değildir. Bu ilimlerin farklı olması nedeniyle sıralamada mutlaka dikkat edilmesi gereken bir zaruret de bulunmamaktadır, çünkü her konu diğerinden ayrı olarak ele alınıp işlenebilir.

Kur'an ilimlerinin başlıca konuları şunlardan ibarettir: Vahiy, Kur'an'ın nüzulü, tertibi ve tarihi, Kur'an'ın toplatulup, çoğaltılması, kıraatler ve kıraatler arasındaki uyumsuzluk, muhkem-müteşabih, nasih-mensuh ayetler, Kur'an'ın mucize oluşu ve yönleri, Kur'an'ın tahriften korunmuş olması. Sadece bu başlıklara bakmak bile, Kur'an ilimlerinin ne kadar önemli bir konuma sahip olduğunu göstermektedir. Örneğin, başlangıçta Kur'an'ın yüce Allah'ın sözü olduğunu ispatlamadıkça tefsirine girerek, muhtevası hakkında konuşmak pek de makul değildir yahut nasih-mensuh, muhkem-müteşabih gibi kavramları iyice kavrayıp, bunları belirlemedikçe tefsir yapmaya çalışmak kesinlikle yanlış olacaktır.

Şuanda elinizde bulunan kitapta, tüm Kur'an ilimlerini özetle işlemiş ve daha fazla faydalı olabilmesi için ince ve geniş konulara değinilmemiştir. Kitabın bu baskısı önceki baskılardan biraz farklılık göstermektedir ve bazı yerlerde yeni görüşler getirilmiş, düzenlemeler de bulunulmuştur.

Bu alanda daha çok üniversitelere yönelik olarak hazırlamış olduğum ve Simet yayıncılık tarafından basılan *Kur'an Tarihi* ve *Kur'an İlimleri* adlı iki kitabım bulunmaktadır. Bu kitap, aslında o iki kitabı da kapsamaktadır.

Kur'an ilimlerini ve bu kitabın içerisinde işlenen konuları çok daha iyi anlamak ve kavramak için, kaynakçada getirmiş olduğumuz kitapların yanı sıra, yazmış olduğum; *et-Temhid fi Ulumu'l-Kur'an*, *Siyanetu'l-Kur'an Mine't-Tahrif*, *et-Tefsir ve'l-Mufessir'un* ve *et-Tefsiru'l-Esru'l-Cami* gibi kaynaklara da müracaat edilebilir.

Muhammed Hadi MARİFET
Kum – 2004